

Consultori terminològic

El Consell Supervisor del TERMCAT: termes normalitzats en medicina

termcat

centre de terminologia

Tal com vam explicar al número anterior, una de les funcions assignades al Centre de Terminologia TERMCAT és la de normalitzar els termes catalans i, per tant, de vetllar perquè la creació de nous termes es faci aprofitant correctament els recursos de la llengua.

Per dur a terme aquesta tasca, el TERMCAT disposa d'un òrgan permanent, integrat per membres de l'Institut d'Estudis Catalans i del mateix TERMCAT, el Consell Supervisor, que durant els últims deu anys, en reunions quinzenals, ha anat estudiant els neologismes que presentaven dificultats formals o conceptuals.

Prèviament a les reunions del Consell Supervisor, terminòlegs del TERMCAT analitzen detingudament els casos terminològics en un dossier en què figuren totes aquelles dades que poden ajudar a la seva resolució: quines són les formes més documentades, tant en català com paral·lelament en altres llengües, la seva etimologia, l'opinió dels tècnics, que s'intenta que siguin representatius de les diferents institucions d'aquell sector, etc. A partir d'aquestes informacions el Consell Supervisor formula una proposta, tan consensuada com sigui possible pels especialistes.

En l'àrea de medicina s'han estudiat diversos termes: s'han aprovat alternatives catalanes a manlleus d'altres llengües d'ús habitual en català, com ara fricofília, a l'àrea de psiquiatria (en substitució de la veu francesa *frotteurisme*), o oportunitat relativa, a bioestadística (en comptes d'*odds ratio*), amb el qual té en comú la sigla, OR); també s'han normalitzat termes que no figuraven en els diccionaris catalans, com ara *monitoratge* o *turunda*.

De totes aquestes formes, en volem destacar dues, *obstetra* i *senologia*, tant pel fet que la petició de normalització va ser formulada per les institucions representatives d'aquestes disciplines (la Societat Catalana d'Obstetrícia i Ginecologia i la Sociedad Española de Senología y Patología Mamaria, respectivament), com per la seva gran difusió, atès que l'acord final afecta la mateixa denominació genèrica dels practicants d'aquestes especialitats.

En tots dos casos el Consell Supervisor va estudiar l'adequació d'una forma (*obstetra* i *senologia*) que havia de desplaçar en l'ús una altra denominació lingüísticament ben formada (*tocòleg* i *mastologia*), respectivament, per motius de connotació (*tocòleg* s'associava impròpiament al verb català *tocar* i no al seu ètim grec *tokos*, "infantar") o bé conceptuals (*mastologia* designa també la branca de la medicina que estudia els mamífers en general).

Tant *obstetra* com *senologia* van ser aprovades com a sinònimes de les formes etimològicament més adients, si bé amb lleugeres modificacions formals, a fi que s'adequessin als criteris de formació de mots catalans.

Així doncs, es va preferir la forma *sinologia*, creada amb el formant llatí *sino-* ("sina") a *senologia*, que és probablement un calc del castellà, creat amb un prefix, *seno-*, existent en català.

D'altra banda, *obstetra* es va normalitzar amb la forma *obstetre* (en femení *obstetra*), a fi de mantenir la suposada analogia amb altres denominacions de professionals del sector, com ara *psiquiatre* o *pediatre*, els quals, però, a diferència d'*obstetra*, que deriva d'*obstetrícia*, presenten el sufix culte *-iatre*, provinent del grec *iatros* ("metge").

La forma obstètric, documentada en el Diccionari enciclopèdic de medicina i lingüísticament més fonamentada que no obstetre, va ser desestimada perquè no tenia ús a l'àrea ni tenia el suport dels especialistes, probablement perquè es confonia amb un adjectiu i perquè d'alguna manera s'associava a un mot tan inquietant com és tètric.

Si us interessa conèixer regularment les resolucions que va prenent el Consell Supervisor, podeu consultar-les per Internet a la web del TERMCAT, a l'adreça <http://www.cinet.fcr.es/cs/termcat/>

Jordi Bover i Salvadó

1. Podeu trobar més informació sobre la normalització d'aquest terme en la Revista de senologia i patologia mamària (1996), núm. 9, 4, p. 155-157, titulat: "Un caso de normalización terminológica en el vocabulario médico catalán: Mastología y Sinología."

Primers auxilis

Al número anterior vam veure que sovint pronunciem amb una accentuació a la castellana alguns termes de medicina, que en català per raons etimològiques, duen l'accent en una posició diferent que en castellà. Com ja vam dir, aquest fet dona lloc a divergències entre l'una i l'altra llengua de tipus fonètic (pronúncia), ortogràfic (escriptura) o bé d'ambdós tipus.

Continuem presentant altres exemples d'aquests casos:

si diem:	hem de dir:	terme castellà:
<i>mèdula</i>	<i>medul·la</i> (amb l.l)	<i>médula</i>
<i>hemiplègia</i>	<i>hemiplegia</i>	<i>hemiplejia</i> <i>hemiplejía</i>
<i>eritrocit</i>	<i>eritròcit</i>	<i>eritrocito</i>
<i>oftalmia</i>	<i>oftàlmia</i>	<i>oftalmía</i> <i>oftalmia</i>
<i>enema</i>	<i>ènema</i>	<i>enema</i>
<i>tortícolis</i>	<i>torticoli</i> [sense -s final i masculí]	<i>tortícolis</i> <i>torticolis</i>
<i>epistàsis</i>	<i>epístasi</i> [sense -s final]	<i>epistasis</i>
<i>gastrolit</i>	<i>gastròlit</i>	<i>gastrolito</i>
<i>hipermètrop</i>	<i>hipermetrop</i>	<i>hipermétrope</i>

Gemma Mas i Fossas